Ч. 164 (14.707). Львів, четвер 29. липня 1937 Oplata pocztowa uiszczona gótówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . 30.00 "
Річно . . . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Англія визнає завоювання Абісинії

І ПОМОЖЕ ІТАЛІЇ ЕКСПЛЬОАТУВАТИ ЦЮ КРАЇНУ?

У віденських урядових колах з великим зацікавленням слідкують за розмовами британського амбасадора з міністром Чіяном у справі визнання Англією Абісинії, як частини італійської імперії. Вони переконані, що **італійський уряд хоче дістати від Англії фінансову поміч** при експльоатації природних багатств Абісинії. Ця справа буде головним предметом теперішніх переговорів і коли її успішно розвяжуть, **у теперішній европейській ситуації прийде зміна.** Тому, що дотепер висліди італійсько-німецької фінансової співпраці марні, а Льондон може дати Італії поважну поміч у її фінансових трудноцах, **це може поважно загрозити „осі Рим—Берлін**, яку в першій мірі витворило напруження між Англією та Італією. Евентуальне заломання цієї „оси" може викликати, на думку австрійських кол поважні відгуки у середущій Европі. Теперішня ситуація спеціяльно цікавить австрійських політиків, бо Австрія звязана з віссю Рим—Берлін.

ПЕРЕГОВОРИ МІЖ ЛЬОНДОНОМ І САЛЯМАНКОЮ.

Як подають з Відня, англійський представник в Анде знову навязав зірвані недавно господарські переговори з урядом ген. Франка. У Льондоні говорять, що Англія готова переговорювати з національним урядом також і в політичній площині, щоби виелімінувати впливи большевиків з Еспанії.

АНГЛІЯ ПРИЄДНУЄТЬСЯ ДО НІМЕЦЬКО-ІТАЛІЙСЬКИХ ПРОПОЗИЦІЙ.

На понеділковому засіданні комітету неінтервенції Англія взяла сторону Німеччини й Італії у справі евакуації добровольців та визнання національного уряду. Також Франція перестала уважати вирішення справи добровольців передумовиною дискусії на тему визнання еспанських урядів комбатантами. Лише СССР затримав своє неприєднане становище.

Сунчеюан відкинув японський ультимат

І ПОДАВСЯ ДО ДИМІСІЇ.

Ген. Сунчеюан відкинув ультимат японського командування та подався до димісії як голова уряду автономічних провінцій Чагар і Гопей, складаючи рівночасно всі інші свої функції. Нанкін димісії не приняв.

Японське командування ще раз загрозило Сунчеюанові карною експедицією, якщо він не забере своїх військ з Пекіну.

ЯК ДІЙШЛО ДО БОЮ ПІД ПЕКІНОМ?

Агенція Домеі подає: Змоторизовані японські відділи, вислані з Фенгтай до Пекіну, щоби хоронити японців, приїхали під браму Пекіну, звану Кванган. Командант зажадав отворити браму, згідно з порозумінням японського ген. штабу з представниками політичної ради провінцій Гопей і Чагар. Але китайська сторожа не отворила брами. Почалися переговори. Вкінці китайці отворили браму і пустили до міста половину япон. відділу. Тоді китайська сторожа обстріляла розділений на двоє японський відділ зі скорострілів і гармат. Бій тривав цілу ніч.

ЯПОНСЬКА АРМІЯ ЙДЕ ВПЕРЕД.

Домеї повідомляє: Вчора вечором японці заняли Сінкуи; полягло 500 китайців; чимало японців. Дві летунські ескадри почали бомбардувати околиці положені на південь і схід від Пекіну.

Як подає Райтер, японці заняли китайські касарні в Нанюан.

КИТАЙСЬКИЙ ПРОТИНАСТУП.

Нанкінське міністерство закордонних справ подає, що його війська прогнали японців з Фентай і Лянфан. Чужинецькі кола з Тієнтсіну цього не потверджують.

Німецький уряд бере у свої руки торговлю збіжжам.

Німецький міністр прохарчування наказав віддати увесь цьогорічний збір збіжжя до диспозиції урядів постачання харчів. Кожний продуцент краєвого збіжжа обовязаний віддати увесь припас збіжжа, за винятком того, яке потрібне йому для особистого вжитку; заборонено вживати збіжжа на пашу. Зате міністерство зобовязується впродовж цілого року забезпечувати хлібороба в краєву й закордонну пашу.

Вчора відбулося під проводом міністра Дарре засідання, в якому взяли участь представники всіх провінцій. Обговорювано там звязок між продукцією збіжжа й запотребуванням поживи у звязку з приростом населення.

Грізне положення в Югославії.

У Білгороді православні священники **не пустили до катедри міністра справедливости Суботіча** й кількох послів, які голосували за конкордатом, що хотіли молитися біля домовини патріярха Варнави. Православні заняли супроти міністра й послів таке вороже становище, що тільки завдяки сильній охороні не потерпіли вони фізичної шкоди. Посла Дутіча товпа поважно побила. Від тої хвилини ніхто з прихильників уряду не осмілюється увійти до православної катедри. Православний посол до „скупштіни", Янїч, їздить від місцевости до місцевости й виголошує протиконкордатні промови.

У звязку з назначеним на четвер похороном патріярха, в столиці йдуть поважні приготування, щоб не допустити до яких кровавих бійок.

Цікаве, що кн. Павло, д-р Станковіч і д-р Теровіч, члени регенційної ради, **виїхали з Београду.** Це свідчить, очевидно, про грізну ситуацію в столиці.

В політичних колах сподіються, що югославянська опозиція використає релігійну боротьбу **проти теперішнього режіму та його закордонної політики.**

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

Те, що треба вже раз знати...

Львів, 28. липня 1937.

Кожна нація чи держава має свою етикету, на яку складається: назва, герб, національні краски, територія та чисельність. На жаль, коли йде про наш народ, то хоч усі ці елементи істнують, проте наші люди необережно вводять у них нераз зайву путаницю.

Яка наша назва? Вже й на селі не стрінете дитини, яка не знала б, що вона „українець" чи „українка", а її батьківщина „Україна". Зате при писанні не тільки з поетичної ліценції, а й „так собі" дозволяє собі дехто простягати й на національну назву фільольоґічне правило милозвучности: „Вкраїна, вкраїнський". Виходить, що по-французьки можнаб писати Ukraine, Oukraine, Ucraine, Ucraîne і т. д. Чи не завелика це концесія для чужинців, яким в той спосіб не треба влекшувати пізнання нашого рідного краю й нації. Ще гірше з означуванням національних красок. Усі знають, які вони та ніхто при вивішенні прапору не помилиться. Але (спеціяльно в Галичині) дійсно мало хто скаже по правильному „жовто-блакитний" (хоч як учать нас цього большевики), лише все ще покутує бранденбурська „синьо-жовта" краска. З національним українським гербом подібна історія, як донедавна було з польським орлом, — поки цієї справи не унормували собі поляки окремим законом. Маємо враження, що не тільки багато звичайних громадян, але й чимало наших мистців булоб у клопоті, колиб їм казати вималювати тризуб без ніяких відхилень. Тризуб, що висить в домівці одної нашої поважної станової організації у Львові, є клясичним зразком, як наші мистці дозволяють собі довільно нагинати український національний герб до мистецьких напрямків та кожночасної нагоди чи химери.

Те саме торкається довільности при окреслюванні національної території. Не кажемо про „малоросів", для яких компетентне число 5-ти губерній з угоди Тимчасового Уряду з Ц. Радою (II універсал), але й про справжніх патріотів, які раді би покликуватись на статистику. Діяпазон 35—40—55 міліонів це таки трохи за широкі межі поетичної щедрости на цифри.

Цей хаос у великій мірі походить відтіля, що ми живемо недержавним життям, що не маємо авторитетного центру, який розвязав би багато з тих питань ex catedra подібно як один міністерський декрет зліквідував би правописний хаос. Щож — навіть деякі державні народи мають такі нерозвязані питання. Коли напр. запитаєте мадяра, що він розуміє під поняттям „Мадярщина", він не зможе дати вам простої і ясної відповіди: теперішні державні кордони за вузькі, щоби вдоволити мадярів, історичні за широкі, щоби Мадярщина зуміла їх відзискати, етнографічні межі непевні, повні енкляв і екскляв. Ще важче визначити етнографічні межі Німеччини, які крім шахівниці мають ще один великий питальник, а саме Австрію, якої населення хитається між німецьким соборництвом і австрійським се-

...паратизмом, подібно як деякі наші східні окраїни. Так само підчас польських державних свят можемо деколи побачити замісць біло-червоних прапорів — червонобілі (чеські!); поляки довго не могли рішитися, чи орел має бути укоронований чи ні, зрештою ще й нині доводиться чути голоси обурення на „стилізованих" орлів. Законів про український герб і краски з часів української державности люди не тямлять і нема на ків про український герб і краски з часів української статистики, яка дозволила би вясувати точний чисельний стан нації та точно визначити етнографічні межі. Вислідн конскрипцій, переведених чужою адміністрацією серед відомих обставин, є дуже хиткі, крім того національний склад деяких наших земель, зокрема східніх, постійно змінюється під впливом інтенсивної примусової еміграції, найнебезпечнішої протиукраїнської зброї червоної Москви. Годі дивуватися, що в таких умовинах ми не можемо точно вясувати собі, куди йде наша східня межа. Годі дивуватися також, що населення наших східних областей вагається між Україною, Росією та місцевими козацькими сепаратизмами, коли взяти під увагу, що на цих землях перехрещувались українські та московські кольонізаційні течії та що українське населення з далеких окраїн не мало змоги сконсолідуватись, коли ціла нація жила в займанщині, в якнайгірших умовинах.

Всетаки ці всі невідомі, хоча оправдані, є більше небажані ніж в якійнебудь іншій нації, державній. Нація, що не знає точно і твердо своєї території, чисельности, гербу, національних красок і т. д. може робити враження етнічної маси, нездібної до самостійного життя. Тому необхідно звернути увагу на ліквідацію цих усіх немилих білих плям.

Деякі з них усунути зовсім легко — треба лише трохи доброї волі, уваги і пошани для власної нації. Навіть людина зі скромною інтелігенцією може собі затямити, що наш прапор жовто-блакитний, а не навпаки — бо згідно з геральдичними приписами краска гербу має першенство перед краскою тла; що з тризуба не можна робити ніяких фантастичних монтажів, бо це національне знамя, не декоративний мотив; що слід писати ukrainien, бо така транскрипція найбільше принята у Франції; що ніякої „Вкраїни" нема, бо національна назва не сміє бути іграшкою в руках віршороба, який не може дати собі ради з ритмами; що взагалі те все є справи занадто поважні, щоби їх можна було змінювати згідно з чиєюнебудь фантазією.

Складні, нелегкі до розвязки питання також годі залишати на ласку долі. Не знаємо абсолютно певного числа українців — так приймім покищо умовну цифру, якнайбільше зближену до правдивої, якнайбільше прецизно обраховзну. Беручи під увагу, що праці д-ра Кубійовича найповажніше опрацьовані та найбільше спопуляризовані (енцикльопедія, атлас, видання варш. Економічного Бюра, видання „Просвіти" і ін.) необхідно приняти подані ним цифри, уживаючи їх у всіх публікаціях, зокрема на чужих мовах, за винятком наукових, де треба допустити більшу свободу (44 міл. українців, з того 38 міліонів на суцільній території).

Спрецизування територіяльного поняття України вимагає деякого вкладу праці нашої науки і публіцистики. Доки не буде спопуляризована карта України з межами, дбайливо опрацьованими на основі етнографічних, географічних, лучбових, господарських і т. п. вимог, необхідно провізорично приняти умовні межі.

Передвоєнні поляки уживали кордонів польської держави з 1772. року, ми — з огляду на пересунення нашої національної території на схід — можемо брати в рахубу лише етнографічні межі. Як ми згадували, під цю пору вони не зовсім відомі, зрештою провізорично можемо опертись на працях д-ра Кубійовича приймаючи саме його максимальну границю української етнографічної території, себто ту, яка обнимає також мішані пограничні простори. Одні з цих прогалин глибші, другі лекші, одні вимагають помочі наукового світу, для інших вистане трохи доброї волі та елементарного знання. Одиниці, які не проявляють такого зацікавлення українознавством, щоби довідатися, як ми називаємося, який наш національний прапор і т. п., ставлять не тільки собі самим прикре свідоцтво, але й роблять велику шкоду нації, яка вимагає від своїх членів, щоб вони деякі речі з н а л и.

(гал.).

НА ПЕДАГОГІЧНІ ТЕМИ.

За духове здоровля дітей і молоді.

(ХОВАЙМО СВОЇ КЛОПОТИ ПЕРЕД ДІТЬМИ.)

Старші з острахом стверджують, що теперішнє молоде покоління, молодь і діти, передчасно старіється, стає песимістичне, тратить охоту до життя.

Вся педагогічна література переповнена статтями про „радісну творчість молоді", про радість дитячого життя, про радісну школу. В той сам час наша молодь, наші діти часто сумують, не знають радощів життя, не хотять майже жити.

Це грізне явище. Не добре те, що наші діти не можуть жити серед вічного дитячого сміху, веселощів та споглядають з сумом на завтрішній день, на своє найближче майбуття. Тим чином готово на наших очах підрости молоде покоління оповите безнадійним песимізмом. Навіть руханка і спорт, природна фіртка для свобідного виходу молодечої енергії на ширший шлях, не можуть внести кращих, оздоровлюючих елементів у цю атмосферу безнадійности.

Де шукати причини цього лиха? Як і що радити, щоб паралізувати його погубний вплив на духовість нашої молоді і дітей?

Не вважаючи на всі офіціяльні й авторитетні запевнення, що господарська коньонктура поправляється, населення має свій правдивий погляд на нашу економічну дійсність. Ми знаємо зі щоденної обсервації та власних пережиВань, що щоденним гостем у кожній майже інтелігентній, робітничій чи селянській родині буває недостаток та вічна журба за прожиток родини, за завтрішній день, за її майбутність.

Темою щоденних розмов, або й непорозумінь між батьками буває журба, чим обігнати найнеобхідніші видатки, чим оплатити податки, в що зодягнути та взути всю родину, чим оплатити шкільну науку? Нерідко мами обтирають гіркі сльози з цього приводу. Старші діти, що покінчили вже шкільну науку навіть у фахових школах, сидять зі заложеними руками в батьківськім домі та чекають безнадійно чогось з дня на день. Це побільшує ще журбу батьків і буває також темою розмов, жалів, сварок.

Діти чують щоденно ці розмови, бачать тяжкі клопоти своїх батьків, їх зажурені, сумні обличча. Як можуть вони виростати в дитячих радощах, переживаючи свою молодість у тяжкій атмосфері родинної журби та пригнічення настроїв? Отже не дивуймося, що наші навіть 14—15-літні діти духово старіються, попадають у песимізм та тратять охоту до життя.

Як уже сучасні умовини життя складаються так, що наше істнування мусить бути оповите журбою, то на батьків падає великий моральний обовязок закривати перед дітьми цю атмосферу журби і клопотів.

Стараймося, оскільки це лише можливе, не обговорювати наших клопотів при дітях. Намагаймося бути при дітях усе погідні та веселі. Не сердьмося на них тому тільки, що в наших головах загніздилася журба, сум і невдоволення з життя. Памятаймо, що вони ще досить матимуть часу журитися та сумувати. Нашою найбільшою журбою повинно бути змагати до того, щоб наші діти жили в щоденній атмосфері веселощів і радощів.

Діти мусять виростати в яснім і погіднім настрою духа. Вони мусять мати ясний, погідний і радісний погляд на життя. Віра в якийсь ідеал, у краще завтра, кращу будучність повинна стати змістом дитячого духового життя.

Не треба також при дітях обговорювати ріжних сумних сторінок нашого національного життя. Нехай наші діти не виростають у тому переконанні, що тому, що вони належать до українського народу, мусять бути в цілому світі громадянами другої кляси. Сучасні діти більше духово розвинені, ніж ми були в тих самих літах. Вони розуміють добре деякі суспільні проблеми, національно-політичне положення нашого народу. Реагують вони на всі права особистого, родинного й збірного народнього життя дуже живо своїми дитячими почуваннями й уявою. Ця безнастанна реакція є також причиною песимістичних настроїв нашої молоді та дітей.

Підтримуймо самі в собі віру в краще нове життя й цю віру передаваймо нашій молоді і дітям. Бо молодь і діти, що стратили віру в життя, ніколи не працюватимуть для нього, не дбатимуть про нього.

Це може стати найгрізнішою нашою національною катастрофою вже в найближчій будучині.

І. Ю.

Повстання у Курдистані.

Курди чекають на дощеву пору.

Турецьке командування стягнуло свої війська з Карсу, Ардагану й Ерзеруму і вислало їх до Каракезу, щоб удержати в послусі тамошнє курдійське населення й відтяти всяку сполуку з іранськими курдами. Ситуація в Дарсімі дальше без змін. Наступаючі від половини червня від сторони Мелатії турки дійшли до ріки Мурат, де покищо спинилися. Тепер ідуть більші бої на захід від озера Ван.

Курди рахують цього року на перемогу, бо з огляду на недалекі дощі за яких півтора місяця всяка акція більших військових груп буде цілковито неможлива. Курди покищо тримаються на своїх становищах у горах і тепер поліпшили свою військову організацію та ліпше озброїлися.

„Шириться дефетизм дезорієнтація, відворот від політики...“

Д-Р ВОЛОДИМИР СТАРОСОЛЬСЬКИЙ ЗАБІРАЄ ГОЛОС В АНКЕТІ „ДІЛА“ НА ТЕМУ „НОРМАЛІЗАЦІЇ“.

Справа т. зв. „нормалізації“ торкаєть ся, щоправда, безпосередньо політичної тактики УНДО, як провідної української політ. партії, і через те є немов внутрішнім питанням УНДО. А проте своїми практичними наслідками і своїм засадничим політичним характером — цеж проблема польсько-українських взаємин, яка мусить цікавити й хвилювати все українське громадянство, незалежно від партійного поділу. Очевидно, що ми не моглиб звертатися до таких діячів, про яких знаємо, що вони не тільки з тітулу своєї приналежности до партії, неприхильної супроти УНДО, але й із особистого підходу згори ставляться тенденційно до всього, що торкається УНДО. А проте ми вважали за можливе звернутися до такого діяча, як д-р Володимир Старосольський, який має свою поважну позицію в історії українських визвольних змагань, зокрема в історії творення Легіону Українських Січових Стрільців, в українській науці та всьому громадянському житті, та який крім того відомий віддавна саме, як прихильник польсько-українського порозуміння. Пригадуємо при цьому, що УСДП, до якої належить д-р В. Старосольський, перша вступила на шлях практичної реалізації цього порозуміння і до нині втримує в ППС дуже тісні звязки на терені професійних організацій, — на що, зрештою, маємо свій окремий погляд. В усякому разі голос такого поважного діяча тому цікавий, що він виказує, як на нинішні відносини дивляться ті інші, неундівські, кола, що засадничо ставляться прихильно до проблеми польсько-українського замирення. Ясна річ, що й голос д-ра В. Старосольського йде на його виключний рахунок, зокрема його погляди на евент. ролю УСДП

Від найближчого недільного числа будемо знову друкувати низку голосів з краю. Нинішній голос — шостий з черги (гл. „Діло“ чч. 150, 152, 155 і 161). При цій нагоді пригадуємо питання нашої анкети:

„1) Який Ваш погляд на саму засаду щодо зміни національно-політичної тактики, яка прийшла два роки тому?

2) Який Ваш погляд на дотеперішні наслідки тієї зміни та всю ситуацію, яка істнує у польсько-українських відносинах?

3) Який Ваш погляд на наслідки т. зв. нормалізації у внутрішніх українських справах?

4) Який Ваш погляд на хід української політики за минулі два роки?

5) Як, на Ваш погляд, розвинуться дальші політичні події і які завдання стоять перед українським національно-політичним табором?“

Редакція.

Поставлені Вами питання формально дуже конкретні. В дійсности вони містять в собі багато дуже глибоких, складних і важких проблем і то проблем не тільки тактичного порядку. Через те відповісти на поставлені питання ляпідарним анкетним стилем — завдання трудне. Відповідь вимагала би широких мотивів, для яких немає тут місця. Тільки з такими застереженнями (рівночасно оправданням), підкреслюючи брак змоги дати відповідь вичерпуючу, висловлюю такі думки:

1. Предмет анкети, це політична лінія УНДО-ня, отже одної тільки партії, але партії найсильнішої і в звязку з цим репрезентативної.

Ви пишете про основу „національно-політичної тактики, яка прийшла два роки тому“ і очевидно маєте на думці політику УНДО-ня. Не може бути сумніву, що основою тієї зміни є повний „політичний імпас“. На терені інтернаціональному він проявився формально здачею усіх позицій супроти „Ліги Націй“, меншиневих міжнародніх організацій, тощо. На терені Польської Республики не висунено у звязку зі „зміною тактики“ ні одного домагання, що мало би **політичний** характер. Ті домагання, які поставлено та яких майбутнє задоволення лянсовано як успіх, як зміну курсу політики уряду супроти українців, в ніякому разі не були і не могли бути визнані за дійсно **політичні постуляти українців.** Саме зі становища „реальної“ та „угодової“ політики (тільки з такого становища можна розглядати справу) і справа термінольогії і справа Народнього Дому не могли бути предметом політичних переговорів у звязку зі „зміною нац.-політичної тактики“. Ця розвязка (розуміється, не така, яка дійсно мала місце) мусіла би бути конечним і самозрозумілим **наслідком** зміни взаємин поміж обома сторонами. В ніякому разі не може сама тільки розвязка цих двох справ означати засадничої зміни віднoшення польської сторони до української. Видвигнення цих власне справ як домагання з українського боку, звязаного із засадничою зміною „нац.-політичної тактики“, це не що інше, як повний „політичний імпас“.

2) Природним і конечним наслідком тієї політики імпасу було „капітіс демінуціо“ — обезвартіснення — українського питання в Польщі, його деградація як великої та серіозної політичної проблеми. Для польської сторони українське питання перестало істнувати. Проречистим доказом цього є з формального боку ті енунціяції та заяви програмового порядку, які за два останні роки ми чули з уст керманичів правлячої в Польщі ґрупи. Яке мале місце, навіть порівнюючи з попередніми роками, займала в цих енунціяціях українська справа і як дуже змінився на її шкоду спосіб підходу до неї! Матеріяльним же доказом деґрадації є усе те, про що стільки пишеться або пробується писати в українській пресі.

До загострення ситуації причинилася немало також внутрішня політична боротьба серед польського громадянства. Для ґруп, які ставляться вороже до теперішнього режіму, стала сама вістка про „нормалізацію“ (що означає це слово?) агітаційним засобом у боротьбі проти уряду. У звязку з цим скріпилася впродовж 2-х останніх літ українофобська акція в польському громадянстві. Польська сторона стала психічно і своїм розумінням ситуації менше схильна йти у відношенні до українців на якінебудь уступки, ніж була раньше, перед „зміною української політ. тактики“. Навіть ті домагання українців, що їх раньше поляки вважали за природні, сьогодні стали в очах великої більшости польського суспільства чимось „нечуваним“ і просто революційним.

3. Треба писати не про наслідки „нормалізації“ у внутрішніх українських справах. Хоч яке те слово загадкове, то можна розуміти під „нормалізацією“ тільки зовнішню, правно-політичну ситуацію, яка склалася у звязку зі „зміною української політ. тактики“. Вплив тієї ситуації на внутрішні українські справи є тільки посередній. Безпосередній вплив на ті справи має не „нормалізація“, тільки сама „зміна української політичної тактики“. Цей вплив є відємний. Шириться дефетизм, дезорієнтація, відворот від політики. Це явища очевидно переходові, але вони небезпечніші, ніж повинні бути через те, що серед молодого українського покоління в Польщі панує і без того аполітичний настрій. (Це теж одна з проблем, які вимагають окремого обговорення).

4. В історії українських політичних змагань на західних землях находжу анальоґію між „зміною політичної тактики“ перед 2 роками і тим, що прийшло після зриву 1848 р. І тоді прийшов

Ф. АЛЯХНОВІЧ 22

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

Актори, що виступали перед „шановною“ публикою, мали тільки одну думку: щоб приподобатися головачам, щоб звернути на себе ласкаву їх увагу, а може вдасться дістати скреслення хочби одного року важкої неволі!

Дарма, у хвилині, коли тряслися від добродушного сміху черева тих, що „нагородили нас Соловками“, справа була вже перерішена, листа підписана, доля присуджена.

Скільки розбитих надій, скільки розчарувань!

А коли корабель відвозив комісію на сушу, в неодній келії, в неодній „роті“ повтаряли півголосом зачутий зі сцени спів:

„Посідітє здєсь ґодочкоф трі іль пять
Будєтє з васторґом вспомінать...“

Ми співали сміялися... крізь сльози; в цих словах звучала безсила лють невільника, якому пан велів бавитись

ПОШЕСТЬ ТИФУ.

Кожного дня корабель „Гліб Бокій“ тягнув величезний байдак, названий від імени відомої німецької комуністки „Кляра Цеткін“. Щоденно прибували зі суходолу щораз нові партії арештантів. Щоденно на чердаку і під чердаком „Гліба“ і „Кляри“ сотні нових вязнів їхали по свою страшну долю.

Це нові когорти засуджених на загладу поволи всякали в ріжні філії табору на соловецькім острові. Та заки переведуть відповідний розподіл, мусіли вони відбувати кварантанну в центрі соловецького життя в Кремлі, або десь близько. Призначена на ту ціль 13 компанія, яка містилася в мурах давньої Преображенської церкви, вже була перелюднена, бо числила більше, як 1000 осіб. Люди спали на причах, під причами, де вдалося, як то кажуть, немов селедці в бочці. Нових засланців почали приміщувати в порожніх стайнях і хлівах „Сельхозу“ (хліборобського господарства). Там у гною, вогкости, на смердячій соломі, в неменшій тісноті лежали поруч себе злодюга і професор, хлібороб і б. вельможа царських часів. Воші покривали масами тіла тих винужденілих постатей.

В осени 1929 р. одного дня розійшлася поголоска, яку передавали собі шепотом з уст до уст, бо покищо голосно про те не вільно було говорити, що у стайнях „Сельхозу“ були випадки пятнистого тифу. Небавом у соловецькім шпиталі настало перелюднення. Під провізоричні шпиталі заняли інші льокалі. Кілька тижнів пізніше зачинили театр і салю та фоє заповнили тапчани з недужими. Небавом стримали роботи на підприємствах, що збирали більший гурт робітників. Згодом заборонили переходити зі сотні до сотні. Келію, в якій хтось занедужав, по перенесенню недужого до шпиталю замикали на ключ і всі її мешканці відбували таким чином двотижневу кварантанну. Обіди приносив із кухні дижурний.

Стримали привіз нових партій вязнів із суші.

„Братскія маґіли“ на цвинтарі вже давно не могли помістити такого обильного жнива смерти. В недалекім лісі копали ями, до яких щоденно кидали по кількадесять трупів. На щастя настали морози й перешкодили гниттю тіл. У пивницях шпиталя лежали копиці викидуваних щоденно зі шпитальних саль трупів, чекаючи своєї черги у похороні. Мерцям вішали на шиї деревляні таблички з іменем і назвищем. Одначе швидко закинули цей спосіб ведення евіденції небіжчиків і санітет, змочивши живіт трупа вогкою шматою, виписував на тілі назвище хемічним олівцем. Санітети також западали на тиф і вмирали нарівні з іншими. Санітетів вербували з охотників, приманюючи добрими умовинами.

Пошесть поширилась на цілий острів, з філій, які під санітарним оглядом були в ще гірших санітарних умовинах ніж Кремль, доходи-

був „політичний імпас“ і тоді (як тепер) була спроба зв'язатися із світовою реакцією. Тільки я думаю, що в умовинах сучасности нам не погрожує такий довгий період „пропащого часу“, як тоді і його наслідки не будуть такі, як тоді.

5. Найближче майбутнє не буде райдужне. Завдання трудні.

На порядку дня стоїть справа демократії, справа демократизації суспільства і демократизація політики. (Це знову окрема проблема). Не тільки як соціял-демократ із виключно партійного становища я жалую, що в нас соц.-дем. партія слаба. Хоча би тільки в ролі опозиції вона могла би у великій мірі помогти розвязати практично ті завдання, що їх ставить перед українським суспільством теперішня доба

Львів, 24. червня 1937.

Д-р Володимир Старосольський.

Моя подорож довкола землі в одному дні

або що я бачив на паризькій світовій виставі.

(Продовження.)

XVI.

В 150-ТІ РОКОВИНИ ВІДКРИТТЯ АВСТРАЛІЇ.

(Павільон Австралії).

Приїздимо до Сідней, столиці Австралії, в часі великого національного свята 150-их роковин відкриття того континенту. Австралія є мабуть найдавнішим суходолом у світі, але ввійшла у великобритійську цивілізацію щойно 150 років тому. Відважні англійські моряки, капітан Кук (1770 р.) і капітан Артур Філіп (26. січня 1788 р.) встромили там гордий прапор Альбіону розмірно недавно, як на прастару англ. культуру та історію таких позаевропейських частин світа, як Африка чи Азія.

Тепле підсоння, підземні багацтва (вугіль, золото, олово, срібло) плодовита земля та впертість і організаційні здібности англьосаксонців зробили із того тоді ще дикого краю — білий і суто-европейський світ. Яка жахлива ріжниця між тим чорним дикуном на світлині, що прикрашує стіни австральського дому, і тою австральською красунею-бльондинкою, що вправді з англійськими наголосами, але зрештою доброю французькою мовою припрошує купувати перстені із опалем чи ріжнобарвні метелики. Австральський павільон збудований у виді кола, покритий скляним дахом, крізь який пробивається зелене світло.

„Хочете оминути зиму, то їдьте до Австралії“ — взивають ріжні реклями — „усі спорти до ваших послуг, кораблі чи літаки завезуть вас туди, а у нас так дешево, добре і спокійно“.

XVII.

МИ ЗНОВУ ЗАТУЖИЛИ ЗА ДЖУНГЛЯМИ.

Південно-Африканська Унія.

Континенти, океани, моря і гори не є для нас ніякою перешкодою. Ми забажали оглянути англійську Африку, почути знову рев льва, тигра і ріноцероса, та купатися у воді разом з крокодилями.

Заїхали ми до типового англійського „омстіду“, у ферму в кольонії Кап. Це меншебільше европейський дім покритий якоюсь соломою, у якому представлені краєвиди південно-африканської унії.

Ах, шановні читачки, якби ви побачили, яка є ріжниця між негарним африканським струсем, а тим гарним із струсевих пер віялом, яким холодитесь підчас карнавалу на балевій салі!

Жінки і мужчини цієї кольонії — чорні, як вугіль і бридкі (бодай для нас европейців) та мешкають в дуже примітивних колибах, хоч повно золота в краю. Служба павільону англійська, а цілий дім має ту питому і дуже симпатичну атмосферу, яку можна знайти тільки в англійському окруженні.

XVIII.

НАРАДЖУЄМОСЬ, КУДИ ЇХАТИ ДАЛЬШЕ.

Страйки у Франції. Злучені Держави відмовляють нам віздової візи. Їдемо до Південної Америки.

Ми хотіли дещо вкоротити нашу блуканину по світі і вертатись до Франції, але вичитали в закордонних ґазетах, що у Франції відбуваються завзяті вуличні бої і ми здалека подивляли відвагу папського делеґата Кардинала Пачелія, що відважився їхати в країну, в якій володіє юдео-масонсько-комуністичний уряд (на жаль, так уявляють собі сучасну Францію і деякі наші земляки в старому краю, ті, які Франції ніколи не бачили та підходять до неї дуже невідповідними галицькими критеріями). Злуч. Держави Півн. Америки не дали нам візи, бо на дверах павільону був ще напис „ферме“ — „замкнене“. І так опинилися ми аж у південній Америці:

у Венецуелі.

Павільон збудований в еспанському стилі, він чотирокутний, получений верандами та з великим подвірям посередині. Якщо пані, що заняті в тім павільоні, це венецуелянки, то вони надзвичайно гарний тип: чепурні чорнявки з великими очима. Край дуже багатий в нафту (головний експортер у світі), а документація і експонати показують нам ще і золоті поклади, велитенські праліси, продукцію кави і какао. Ми ще скочимо на коротку хвилину до

павільону Бразилії,

що збудований із мармору та інших дорогих будівельних матеріялів. При вході побіч головних сходів бачимо дві алеґорії: одна представляє природні багацтва Бразилії, а друга історію краю: від часів як був він кольонією езуїтів, крізь часи бразилійської імперії, аж до нинішніх хмародерів.

Усі меблі і вивінування палати, окраси, тощо — походять із Бразилії. Бразилійська кераміка наслідує дуже точно бронз і дерево, бачимо теж гарні краєвиди та величаву панораму Ріо-де-Джанейро.

Але ми рішили кинути ці давні краї еспанських конкістадорів та вернутись до Европи через Еспанію.

XIX.

В ПАВІЛЬОНІ ЧЕРВОНОЇ ЕСПАНІЇ.

Це зовсім ще пустий національний, чи пак інтернаціональний дім червоної Еспанії. Крізь зачинені двері бачимо тільки якийсь кубістичний образ, де вирисуваний еспанський бик і тореадор в червоною плахтою.

Павільон пустий і не дає теми до описів, викликуючи тільки сумні рефлексії про долю того великого народу з такою старою і багатою культурою, з таким малярством і літературою, — народу, що мав колись державу, в якій сонце не сходило й не заходило, та який тепер міг би виставити на світовій виставі хіба тільки руїни архітектонічних скарбів та знимки братовбивчої борні. (Далі буде).

Юрій Студинський.

Ріжні несподіванки Сталіна для Европи.

Французька преса не перестає писати про події в СССР. Візиту совітського амбасадора Юренєва коментують як важливу подію, що може мати для Европи ріжні несподіванки.

Один французький часопис пише, що як довго Сталін буде переконаний, що Франція та Англія доволі сильні, щоб обмежити свободу рухів Німеччини, СССР не змінить своєї політики супроти Франції. Одначе якщо Сталін дійде до переконання, що обі ці держави підуть на уступки Гітлерові на Сході Европи, перший простягне руку Німеччині і віддасть їй всі необхідні сирівці.

ли до нас вісти про неймовірні розміри катастрофи. Плавба скінчилася. Лід скував море на пів року.

Почали вживати радикальних засобів. Цілі сотні викидали по черзі з усіми річами і з причами на сніг. Шурували причі, парили їх кипятком. Дезинфекували й мили келії. Завели примусове стриження вязнів на цілому тілі. У лазні почали видавати чисте урядове білля. Зорґанізовано т. зв. „санітарні трійки“, які ревідували сотні під санітарним оглядом і, коли викрили в якогось вязня воші, цілу сотню без звичайної черги гнали до лазні, а убрання відсилали до дезинфекції.

Вкінці в лютім чергового року, пошесть тифу зменшивши на половину число мешканців Соловок, почала зменшатися, аж на весну зовсім устала.

КОМІСІЯ З МОСКВИ.

Вже прилетіли меви — вістуни весни і своїм криком наповнювали воздух, але море довкола нашого острову стояло ще сковане ледом.

Одначе теплий подих Гольфштрому посував чимраз більше і ближче темний пояс води, вільний уже від леду. Темна смуга зближалася з кожним днем, а з нею в наших серцях будилася радість швидкого навязання комунікації зі світом. Знову поплинуть до нас кораблі з Кемі, найближчої пристані на протилежнім березі, знову побачимо нових товаришів неволі, знову почнуть приїздити своякі, щоб дістати кількаденне побачення зі своїми близькими-вязнями.

Побачення були подвійні: „на общих основаніях“ (на загальних підставах), коли своякі, що приїздили на Соловки, мусіли замешкувати у призначенім на те домику і бачитися з вязнями тільки раз денно 2 години у присутности представників адміністрації; були теж „особисті“ побачення, коли вязневі позволяли 7—14 днів мешкати спільно з приїзжими і перебувати з ними ввесь вільний час без обмежень. Цього роду побачення давали з трудом, треба було відзначитися непорочною поведінкою і мати добру опінію влади. Ті, що не могли числити на побачення зі своїми близькими, тішилися надією, що діставатимуть у літі харчеві посилки. Вкінці ті, що взагалі нічого на приміті не мали, тішилися близьким літом, як тільки може тішитися людина на далекій півночі, де зима триває доброго пів року.

Вкінці верства леду під цілющими проміннями сонця стонкла до тієї міри, що ламач леду „Нева“ зміг уже промостити дорогу кораблеві „Гліб Бокій“, який виплив у першу подорож.

В останніх днях травня, як кожного року почалася плавба.

Першим кораблем, що приплив на Соловки приїхала якась таємнича комісія з Москви. Люди оповідали собі чуда. Говорили, що комісія (складалася вона з 5 осіб) негайно по приїзді пішла до вязничних відділів, де випитувала вязнів про умовини в таборі, про санітарний стан давніше й тепер, про кари, що їх уживали за невиконання праці і таке інше. З наказу комісії, підчас тих розмов, не було представників адміністрації.

Небавом почали оповідати собі про ще більші дива. Говорили, що арештовано багато представників адміністрації з поміж вязнів, говорили, що арештовано навіть і вільних, крім цього говорили, що арештували самого начальника табору Зарина.

Так було справді. Арештували тоді кількасот осіб. Обвинувачували їх у викривлюванні совітської політики та в недбальстві.

Майже половину арештованих (здебільша з поміж вязнів) розстріляли, інших — вільних заслали на час 5—10 літ до ріжних концентраційних таборів. Начальника табору Зарина вислали на 10 літ до одного з таборів.

Це було в 1930 р.

(Далі буде).

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Пастеризоване чи сире молоко?

В радіовій авдиції, виголошеній 7. травня ц. р. п. н. „Перегляд закордонної рільничої преси", було між іншим подано, що деякі лікарі Льондону знову підняли голос у пресі в обороні споживання сирого (непастеризованого) молока.

Своє становище мотивують там такими, ніби науковими доказами:

1. Зараження пошесними недугами споживанням сирого молока є... маloімовірне!

2. Обсервація двох груп шкільних дітей, прокормлюваних молоком сирим і пастеризованим не виказала шкідливого впливу для групи дітей, що була прокормлювана сирим молоком.

3. Пастеризація вбиває, мовляв, вітаміни і перемінює хемічний склад вапнякових і фосфорових солей та й взагалі перемінює хемічний склад молока.

Для нас, коли маємо вже спеціяльно зорґанізовані кооперативні молочарні для збуту консумційного молока, справа ця не може бути зовсім байдужа.

На тему переваги вартости пастеризованого молока є велика наукова література, а не так давно появилася брошурка написана відомим польським молочним журналістом п. Т. Поповським п. н. „Млеко консумцийне в сьветле бадень новочесних". Подана вище тема оброблена там з великим знанням справи, а найголовніше — дуже переконливо удокументована голосами найвизначніших фахівців з тієї ділянки.

Обмежуюся до насвітлення поданих на вступі закидів виривками з наведеної праці. Отже ж щодо „малоімовірности" заразитися пошестю споживанням сирого молока, то читаємо в названій брошурці готову відповідь:

„В половині 19. стол. перший раз наглядно ствердженo, що молоко може бути розповсюднювачем заразнів і причиною пошесних недуг."

„..Від 1881. р. до 1926. р. принотовано в Злучених Державах Америки 791 пошестей, що їх причиною і розповсюднювачем було — молоко." Розуміється — непастеризоване.

Американський лікар Віліямс Гутінгновн пише про пошесть паратифу:

„Пошесть поширилася через підприємство, що продукувало цертифіковане молоко (себто з обори, де корови й прислуга підлягали лікарському доглядові) — а можна при цьому сказати, що пошесні недуги ніколи не поширюються якслід спастеризованим молоком."

Дуже переконливо й авторитетно про вартість пастеризованого молока висказався на молочарському конгресі в Льондоні в 1928. р. теж і лікар льондонського діточого шпиталю „Евелін Гаспител" д-р Корі Мен. Він каже: „Множаться докази, що між іншими заходами про суспільне здоровля в добі останніх 22 років широке розповсюднення пастеризованого молока в консумції Льондону було головним чинником і причиною обмеження занедужань серед дітей, літньою бігункою і чахоткою кишок."

Згаданий уже д-р Корі Мен на основі кількалітніх обсервацій щодо відживної вартости пастеризованого молока пише: „Продовж трьох років відживляли ми дітей таким (себто пастеризованим) молоком без додатків помаранчевого соку та не зауважили відемних наслідків, що передбачували противники пастеризованого молока."

Той самий фахівець дає теж переконливу відповідь на запит, що ніби то пастеризація нівечить вітаміни, або й увесь хемічний склад молока (стор. 31): „Досвіди, що їх ведено продовж 4 років показали, що коли до звичайних страв убогих на вітаміни А, Ц і Д додано пастеризоване молоко, тоді виступав дуже додатній вислід при відживлюванні хлопців у шкільному віці. Це переконливий доказ, що сире молоко піддане пастеризації не тратить своїх вітамінових вартостей."

Обмежуючися до кількох поданих виривків закінчити їх можна словами лікаря з Уряду Гіґієни м. Торонта в Канаді д-ра Чарльса Гестінгса:

„Тяжко навіть подумати, щоб думаюча людина при сьогоднішньому рівні знання хотіла компромітувати своє добре імя видвиганням доказів проти науково одобреної пастеризації.

Ю. С.

Магнетизм, таємна сила орґанізму.

Серед численних природолічничих метод, одно з найвидатніших місць займає магнетизм. Лікування магнетизмом знали вже в старинних часах. Його прихильники кажуть, що таке лікування полягає на використанні сил, що дрімають у людині високорозвиненій фізично й головно умово. Історія старинного Єгипту знає лікаря Тотембі, котрий лікував хорих магнетизмом; його сучасники назвали його „паном своєї волі й міністром своїх пальців".

Як подають приклонники магнетизму, посередником в тім лікуванні має бути ніжний флюїд, званий життєвим магнетизмом або одом Райхенбаха. Цей флюїд буцімто кружляє в цілім орґанізмі, а головно в нервах. Флюїд подібний до електричности і так само ділиться на додатній і відемний.

Правильний обіг того флюїду становить саме властиву життєву силу орґанізму; він має побуджувати всі тканки до властивої їм чинности, він також має бути тим чинником, що дає здоровля. Цей флюїд дуже вразливий на всякі духові впливи як напр. гнів, страх, журбу й тоді його обіг в орґанізмі відбувається неправильно, а це викликує такі хоробові прояви, як приплив та удари крови до голови, биття серця та ін.

Що таке магнетизм?

В новіших часах магнетизм староєгипетських жреців-лікарів віднoвив лікар д-р Месмер, звідтіль і цю методу називають часом месмеризмом. Наукові підстави магнетизму пробував положити Райхенбах, що назвав той таємний флюїд одом. Його од має належати до фізики і становити космічну силу, подібну до інших космічних сил у природі, як напр. електрика, світло. Підчас коли після Райхенбаха сам флюїд (од) є силою космічною і належить до фізики, то магнетизм означає спеціяльне пристосування тієї сили в лічництві і належить до лічництва.

Ця таємна сила має бути на думку приклонників магнетизму, в нашім чоловіці; одначе не кожний розпоряджає нею в однаковій мірі. Вона є до певної міри у деяких людей вроджена а то й одідичена — одначе можна її школити та розвивати.

Тому, що магнетизм це сила подібна до електрики чи світла, можна її, подібно як і тамті чинники, переносити на другі живі сотворіння, а то й мертві твори.

Досвіди Месмера.

Месмер запримітив, що деякі люди під впливом звичайного магнетизму попадали в якийсь незвичайний стан, як сон, знечулення на біль, ріжні душевні прояви; часто недужі відзискували здоровля. Потім Месмер переконався, що подібні стани можна викликати руками, — і звідтіль внесок, що і в людськім орґанізмі укриті подібні сили як в магнеті.

Ці сили є здогадно лучником між тілом і душею, без них булоб неможливе діяння волі на орґанізм. Кожна наша думка викликує спеціяльні субстанції, що на думку Месмера, мають бути такі самі реальні, як дрогання світла, електрики, тепла. Цих дрогань що правда не бачимо ні не чуємо, всеж таки вони істнують, так як істнує напр. сила притягання магнету, якої теж не бачимо

Телепатичний вплив думки.

Дрогання нашої магнетичної субстанції, викликані нашими думками, уділюються іншим і викликують в них подібні думки й почування. Є це т. зв. телепатичний вплив. Добрі думки викликують добрий вплив і симпатію до нас, злі будять нехіть і антипатію. З цього ясно, що лише наші думки будують нам наше майбутнє, а наша доля є виключно нашим твором.

Лікування магнетизмом.

Часто до вилічення хорого вистачають його власні життєві сили; одначе часом він не може обійтися без помочі із зовні, а тоді джерелом тих сил є магнетизм іншої, здорової духом і тілом людини. Від суґестії ріжниться магнетизм тим, що коли в першій оперуємо силою, яка є ще в орґанізмі хорого і яка під впливом волі має напливати в більшій кількости до хорого місця й лічити його, то в магнетизмі джерелом тієї лікувальної сили, не є виключно орґанізм хорого, але другий чоловік — магнетизер.

З огляду на те, що магнетизування в невмілих руках моглоб принести замісць користи шкоду, месмеристи кажуть, що лікування магнетизмом треба лишити лікарям.

Б. Г-й.

БЕЗХРЕБЕТНІ ДЖЕРЕЛОМ ВІТАМІНИ „Ц".

Найновіші досліди ствердили, що деякі звірята з ґрупи безхребетних мають в орґанах свого тіла багато вітаміни Ц, якої брак викликує, як відомо, шкорбут, що проявляється загниванням ясел та розмякшенням шклива зубів і недугу Меллер-Барльова в дітей. Ця недуга спричинює в дітей недокрівля і ушкоджує кровоносні судини; така дитина ціла покрита малими підшкірними синяками.

Тому, що ця вітаміна находиться головно у свіжих рослинах, як капуста, шпінак, морква, помаранчі, помідори, — то ця недуга появляється головно тоді, коли нема свіжої ярини, себто зимою.

На цю недугу, викликану браком вітаміни Ц нездужав колись і наш кобзар — Шевченко, підчас свого заслання над Аральським морем де не було свіжої поживи. Свою недугу (цинґу) списав поет-мученик у своїх споминах.

Вітаміну Ц мають і безхребетні в таких орґанах, як печінка і полові залози, трохи менше в мясі. Тому споживання таких сирих ласощів як малжі, гомари, устриці і т. д. не є без вартости, як то донедавна думали. Їдження цих ласощів, до яких ми не привикли, дуже поширене в краях західної і полудневої Европи

З ріжних сторін.

— Всі телефонічні лінії світа дійшли до астрономічної довготи 250 міл. км. Якби всі дроти телефонів споїти в один, то ним можнаб опоясати нашу землю 5130 разів.

•

— В Льондоні (зрештою і в нас) багато людей любить подрімати по обіді. Тому один льондонський реставратор впав на думку, щоб уставити в окремій затишній кімнаті свого льокалю отомани для таких гостей. Відтоді згаданий льокаль став милим місцем обіду та пообідньої дрімоти для багатьох вигідних льондонців

•

— Один голяндський лікар відкрив, що особи, які їдять багато солодощів, мають гарніші та більш лискучі очі, ніж ті, що їдять мало солодкого. Тому той кому залежить на тім, щоб чарувати своїми очами, мусить їсти багато цукорків, чоколяд, тісточок та солодкі напої. Одначе багато осіб, головно пані, що дбають про „струнку лінію" мають з тим великий клопіт, бо від згаданих солодощів прибуває багато товщу. Тому або гарні очі, або струнка лінія.

•

— Хто переїздив крізь Альпи, напевно був очарований могутнім сімпльонським тунелем. Його будова тревала 6 і пів року; день і ніч, на три зміни там працювало 1000 робітників.

•

— В Америці є дуже багато аматорів собак, цих найвірніших звіринних приятелів людини. В Ню Йорку один суддя покарав шофера гривною 50 дол. за переїхання пса. Суддя — приятель звірят сказав таке: „Та кара має бути осторогою для всіх, що скалічивши тварину, яка не може просити помочі, лишають її власній долі, замісць принести їй поміч. Пес — це найліпший приятель людини, вірний аж до смерти".

•

— У Злучених Державах П. А. розійшлося 700 тис. примірників книжки Кальбертсона „Синя книжка бріджа". Ця книжка має дотепер 85 видань. З неї навчає 4000 учителів бріджа коло мілйон учеників. Це свідчить, як широко в життя нинішньої суспільности запустив коріння брідж.

•

В Парижі 51 вулиць носить назву славного письменника Віктора Гіґо, 34 вулиць названо іменем Анатоля Франса, 30 — Вольтера, 26 — Золі, 17 — Руссо, 10 — Моліера. Зі славних письменників найменше вулиць „мають" Бальзак (7) і Діма (6).

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Хроніка дивовижних подій.

Один американський часопис задумав подавати до відома всі незвичайні випадки, що трапилися за рік в Америці. У цьому перегляді редакція згаданого часопису взяла під увагу тільки ті випадки, що їх можна було ствердити при допомозі свідків, судових актів, фотографічних знимок, абож при допомозі актів асекураційних товариств, що виплачували відшкодування.

Між бобрами.

Герман Сруттер з Берді (околиці Ню Йорку) мандрував цілу ніч і врешті зайшов до самітного захисту в Адірондейк Мунтенс. Тут він заснув із перевтоми, наче вбитий. Його твердого сну не здужали йому перебити навіть бобри, що цілою громадою жили в недалекій річці. Один із бобрів умостився вигідно й безпечно біля сплячого мандрівника. Колиж уранці мандрівник пробудився, то запримітив, що бобр відгриз йому підчас сну ногу. Одначе, на превелике щастя ця нога в мандрівника була деревляна й він міг згодом придбати нову.

Потрійне лихо.

Цікава пригода трапилася в Натана Бровна з Кароль Кавиті. Вона наче підтверджує приповідку, що всяке лихо ходить впарі з іншим.

Підчас праці в полі залізла йому тріска в ногу і він побіг додому, щоб собі там її витягнути. По дорозі наступив ногою на їдовиту гадюку й вона вкусила його в ногу.

Бровн негайно сів до авта, щоб добитись до найближчого міста, до лікаря. Та в авті по дорозі щось зіпсувалося й воно не могло далі їхати. Бровн мусів іти пішки. Вже перед домом лікаря кинулася на Бровна собака й боляче покусала його. Лікар мав потрійну роботу.

Нещасний мурин.

Те саме асекураційне товариство, що до нього належав згаданий Бровн, має в своїх архівах ще більшого невдачника. Це мурин Джемс Бісон із Лемміт пр. Тенсі.

Підчас суперечки зі своєю не конче миролюбною нареченою він дістав на памятку важкий удар кинжалом.

Товариш Джемса примістив його в авті, щоб завезти його до лічниці. По дорозі авто вдарилося з автобусом і геть розторощилося. Авто негайної допомоги, що його покликали до Джемса, з невідомих причин запалилося. З важким зусиллям врятували Бісона й перевезли до лічниці. Лікарі оглянули рану, зашили її, перевязали й за годину Бісон вийшов уже на вулицю. Та тут наїхав на нього пяний шофер і Бісон згинув на місці.

Автомобілеве колесо.

Героем дуже незвичайного випадку був моряк Джемс Коста з Бостону. Підчас дуже сильної бурі опинився Коста на повному морю, на пароплаві „Беатріче". Могутня филя змила його з чердаку. Це було рівнозначне зі смертю. Коста погодився вже був із цим, коли раптом друга, не менше могутня филя понесла його назад на чердак. Він був урятований.

Добродійка Неллі Сулляван з Мельден у стейті Месечужетс мала нагоду пересвідчитися, що автомобілеве колесо може бути небезпечне навіть на висоті другого поверху. Вона лежала саме недужа в ліжку. Знечевя з величезним гуком улетіло крізь шиби вікна до кімнати автомобілеве колесо. Хоч добродійки Сулляван воно вправді не поразило, все таки вона зімліла зі страху.

Вибух.

У місті Шпрінофільд (пр. Месешувея) випадок дуже боляче напятнував добродійку Дороту Велдфіелд.

Оця господиня натопила в печі в лазничці. Піч була старосвітська й на ній був виритий напис „Патентовано 1898. р.".

З приводу високої температури казан експльодував. Розпалена плита впала на плечі необережної господині й випалила їй там напис „Патентовано 1898. р.".

Цвях у шлунку.

Джіовані Мартельо, мешканець східньої дільниці Ню Йорку, якось раз проковтнув цвях, що його зубами витягав з дошки. Цвях опинився в стіні шлунка і треба було операції, щоб його звідтіль забрати. Та Мартельо не хотів її, бо цей цвях приносив йому гарні прибутки. Мартельо не відчував з приводу цвяха ніяких болів. Зате цей цвях здорово відчули власники ресторанів. Мартельо ходив до гарних ресторанів, їв обід, а згодом починав кричати, що проковтнув цвяха підчас їдження. Тому, що лікарі потверджували прияву цвяха в шлунку Мартельо, власник ресторану мусів платити Мартельові високе відшкодування.

Скарб на дні моря.

В 1916. р. потонув біля Оркнейських островів на північ від Англії англійський кружляк „Гемпшір". На чердаку цього корабля був льорд Кіченер міністр війни. Під чердаком було 120.000 лібер стерлінгів в золоті. Оповідають тепер, що англійський уряд задумав витягнути з моря скарб і що це вдалося.

Золото для Росії.

У червні 1916. р. було вже ясно, що Росія (її армія була вже пропаща) потребує якогобудь освіження. Було видно, що треба військо знову сформувати до бойових формацій, які не тільки малиб завдання оборонятися, але також і нападати. Треба було військових організаторів і що найголовніше — грошей. Заступники, що поїхали з тою метою до Росії, не виповнили свого завдання.

Становище Америки тоді ще не було відоме, тому треба було привести рішення цієї проблеми зі сходу. Це був плян міністра війни льорда Кіченера, мужа, що мав у воєнних ділах досвід. Льорд перенісся зі своєю канцелярією на чердак воєнного кружляка „Гемпшір", але про це ніхто не знав. Рівнож тайно на кружляк наладовано золото, а 3. червня 1916. р. кружляк виплив на широке море ніби на пробну їзду.

Так сказали моряки, щоб унеможливити зраду. Кружляк плив на північ, бо хотів причалити на північнім березі Росії.

Торпеда, чи зрадник на покладі?

Кружляк не поплив далеко. Біля Оркнейських островів могутній кружляк нагло потонув і з членів залоги корабля ніхто не врятувався. В глибинах океану найшов кінець Кіченер і залога корабля і золото.

Тоді жалували в Англії найбільше Кіченера, що придбав для Англії Хартум (Єгипет), що здержав біля Фашоди французький наступ і тим зискав перевагу для англійців у Судані. Кіченер був начальником індійської армії, а на початку війни з полевого маршала став міністром війни.

Тепер — в добі грошевої і господарської кризи — жалує Англія найбільше золота, що тоді пропало.

Ще до цього часу не прослідженo, чи кружляк був сторпедований, як говорять англійці — або чи не був на чердаку корабля якийсь зрадник, що кинув до складу муніції міну, а сам потім утік на човні.

Але, як вже вище згадано, справа не торкається льорда Кіченера, ні таємничої катастрофи кружляка, тільки того, яким способом можна би було витягнути з моря скарб, який тепер для Англії дуже придавсяб.

Кружляють непровірені вістки, що скарб вже витягнули й потайки завезли до Англії.

Тайна воєнного корабля біля Оркнеїв.

В Англії про це ніхто не хоче нічого знати. Можна розуміти, що Англія намагається, щоб не говорилося занадто багато про те, чи має, чи не має якісь скарби. Льонд. морський уряд само собою також мовчить. Фірми, що звичайно занимаються добуванням скарбів з морського дна рівнож мовчать. Найкращі нурці Англії заприсяжені рівнож так, як державні урядовці.

А все таки публика довідалася, що на весні біля Оркнейських островів застановилося кілька воєнних кораблів. На покладі було багато нурців. Ці кораблі замкнули опреділений пояс і нікого туди не допустили. Рибацькі човни теж вернули, мовляв, пасмо небезпечне, бо там самі відбуваються маневри. Одначе старі рибалки говорять, що перед декілька місяцями тут провадили міряння і що в 1916. р. там саме потонув воєнний кружляк „Гемпшір".

Що оповідають в Голяндії і Данії?

В Голяндії, де є все скоро інформації про те, що діється, або що діялося на Північному Морі, кружляють вісти, що скарб з корабля був частинно добутий і тайно довезений до Англії, а до добуття останнього золота робиться велика підготова. В Данії кажуть, що був добутий увесь скарб з дна моря і знають навіть скількість: 120.000 лібер стерлінгів в золоті, а може й більше.

Скарби ловили тільки воєнні кораблі. А ті, що мали можливість заглянути до праці біля Оркнеїв, були взяті під присягу й їхнє минуле життя й теперішні відносини з другими були строго просліджувані детективами.

Де лежить „Ремшпір"?

Данівці твердять, що місце катастрофи кружляка, легко віднайти. Вже скоро по війні, коли вже запанував мир, виявили, що кружляк лежав на піску, до якого все далі занурявся. Але це не тривало довго, бо мабуть затоплений корабель натрапив на тверду підставу-скалу і це застановило цілковите засипання піском. Цікаво, що англійські уряди не подавали вістки, що був знайдений скарб і що був довезений до Англії. Хто знає, чи скарб не був даний до резерви, яка колись може добре придасться. Війни ніколи не переведуться, а той, що хоче воювати, мусить мати гроші.

БУРМИСТР, ЩО ВИШУКУЄ МУЖІВ.

Едмонтонський мейор-бурмистр Кларк славний уже з того, що до нього звертаються жінки й дівчата, щоб їм вишукав мужів. Тепер знов починаються звертатись до нього жінки, щоб увільнив їх від нездарних мужів, а винайшов відповідніших. І так одна 24-літня альбертійська фармерка просить мейора, щоб поміг їй одержати розвід з нелюбим чоловіком та одночасно постарався для неї про іншого мужа, що не любить заглядати до чарки. При тім додає, що вона не дуже відповідна до роботи на фармі і волить мешкати у місті або містечку, що є доброю кухаркою і господинею. Як бачимо, то згадана жіночка досить собі примхувата і хотілаб ще, щоб хтось старався вдоволити її забаганкам. Найбільшою, чи пак найважнішою причиною — це те, що її не хочеться сидіти на селі і працювати а кортить до міста на легкий хліб.

ІСТОРІЯ КАВИ.

У книжці німця Гайнріха Едварда Якоба про історію кави пишеться про тяжку боротьбу, яку приходилося каві переживати, заки стала загально принятим напитком.

Проти неї насамперед виступили торговці сильних напитків, котрим кава з початку робила конкуренцію. В Льондоні раз один голяр запізвав до суду торговців кавою, кажучи, що вони спричиняють у його клієнтів дуже неприємний запах, та що крім того вони вічно удержують по кавярнях огонь у печі, що є получене з небезпекою пожару.

Раз проти льондонських каварень внесли жалобу жінки: вони нарікали перед судом, що від заведення кави, чоловіки покидають їх вечорами та йдуть до каварнь, і як що так далі буде, не буде потомства.

Один прокуратор пробував закрити каварні, бо в них, як він казав, змовляються на революцію проти короля. На щастя ні революції не було, ні каварень не закрили.

ТРИ ТЕЛЄВІЗІЙНІ СТАЦІЇ.

У Римі, Міляно й Торіно заінсталювали величезні телєвізійні стації, що їх урухомлення доглядав ще сам покійний Марконі. Телєвізійна стація в Міляно призначена для вжитку преси. Римська й торінська стація працюватимуть головно для війська, маринарки й уряду.

ВЕСЕЛЕ.

НЕПОРОЗУМІННЯ.

— На своїм останнім місці були ви 5 літ. Чомуж ви звідти відійшли?

— Бо решту мені дарували

ЗІ СОВІТСЬКОЇ ДІЙСНОСТИ

— Скажіть мені, товаришу, кого по совітському закону не вільно арештувати?

— Того, що вже сидить у Г. П. У.

З польської преси.

„Розжалоблений егоїзм...“

„Газета Польска“ з 28. ц. м. (ч. 207) помістила передову статтю пера свого львівського кореспондента п. н. „Журби на окраїнах“, в якій автор, скритий за ініціялами С. М., розглядає постійні жалі і нарікання місцевих поляків на кривди від влади. Виписавши похвальні дитирамби про геройства поляків зі східних окраїн Польщі автор стверджує, що

цей східній „кресовец“ любить нині розводитися над своєю долею, але не лише сам. Дуже йому приємно, коли інші земляки розжалоблюються над ним; апробують без застережень, а нераз з власної пильности підкреслюють та побільшують його жалоби, його комплекс упослідження. Початність і популярність нпр. багатьох пресових органів на „окраїнах“, що окружають цей комплекс дбайливою опікою, пояснюється саме тим похопним (нераз понад міру) заспокоюванням тих саме духових предиспозицій „кресовця“.

Знаменитою ілюстрацією цієї тези — пише автор — є стаття краківського „ІКЦ“ з 23. ц. м. (ч. 202) п. н. „Алярмові дзвінки“ того змісту, що поляк на східніх окраїнах нині знеохочений і мусить здобувати на них право до побуту. Це право поляка до побуту — фантазує далі передовик з „ІКЦ“ — залежить від авторитативної опінії меншинevих чинників, чи даний поляк поводиться згідно з домаганнями та інтересами меншости, чи теж ні. Якщо ні — мусить покинути окраїни.

Але якщоб навіть поодинокі випадки — питає автор — були правдиві, то чи вони уповажнюють генералізувати і робити з них засаду чи лак систему, що її пристосовують до поляків на окраїнах? Якеж свідоцтво виставляють вони цим ославленим прикметам характеру „кресовця“, який замісць боротися і наступати, капітулює і втікає? Краще було би, замісць кричати за якимись спеціяльними привілеями для польського елементу на окраїнах, звертатися з покликом, щоби поляки здійснювали ті чесноти і визволювали ту енергію, що дотепер запевняли йому виімково почесну позицію в „обозі характеру народового“.

Далі пригадує виступ одного польського суспільного діяча, який у відповідь на песимістичні висновки проф. Ромера на останнім зїзді „Зажевя“ оповів правду про т. зв. боротьбу за „польський стан посідання“ на основі власного переживання. Він то понад 20 років щадив з родиною, щоб купити „морги“.

І купив їх кількадесять на полудневому сході. Два від Лейби, три від Гриця (!), то знову пять від Шмуля, а чотири від Дмитра (!!) і т. д. Збільшував польський стан посідання, чи ні?

Тимчасом в міру того, як він окуповував „морги“ окраїнні земляки щораз голосніше кричали: звідкіля має гроші? За що купує? Попросту зробили з ідеї збільшення польського стану посідання звичайне злодійство і зловживання.

Далі пригадує нарікання поляків, що підчас свят поляки мусіли їсти без омасти, бо „Маслосоюз“, що опанував ринок набілом був замкнений.

Дійсно всякого авторaменту сильні на язик „оборонці польщини“ кричали: Поляки упосліджені, українці упривілеєні... „За позволєнєм: хтож то так кричить? Щож роблять від кільканацятьох років польські землевласники, селяни і годівельники, чому допустили до безконкуренційного монополю на ринку молочних переробів — енергійну, окраїнну ініціятиву українців?

Вкінці наводить ще один дрібний, але зате надто вимовний приклад якто в одному товаристві представник інтелігентної еліти, підчас дискусії куди їхати на вакації, заявив, що поїде з родиною на захід, бо там їдеться до батьків щини...

Автор доходить до висновку, що цієї психози не вилікують спеціяльні привілеї, давані полякам. Її може перемогти лише свідома і послідовна організація солідарного зусилля, що позбудеться вузького, розжалобленого егоїзму...

Цю пораду автора повинні затямити собі всі ті поляки, що цькують на сторінках польської преси проти українців „курченєм сєн стану посядaня польскосьці“. Одночасно домагаються для себе спеціяльних привілеїв та відібрання тих скупих прав, що їх ще дотепер зберігли українці.

Самобичування редакторів „Комуніста“.

Основна чистка після арештувань в редакції „Комуніста“ і в українськім радіо.

Большевицький щоденник у Києві „Комуніст“ з 21. ц. м., навязуючи до рішення Ц. К. К. П(б)У наводить статтю московської „Правди“ п. н. „Щож це — невтральність?“, що обговорює відносини в редакції „Комуніст“. „Правда“ запевняє, що до останніх часів цілу редакційну працю виконували не большевицькі руки, що ведуть діяльність ворожі елементи — приятелі і співробітники троцькістівського шпигуна Попова, який був редактором „Комуніста“ аж до хвилини арештування.

„Правда“ гостро осуджує ЦК КП(б)У, що зле кермував своїм органом, хоч істнували віддавна поважні сигнали про те, що там діється. В цих умовинах „Комуніст“ занедбав виконати свої завдання, до важних партійних справ ставився зі сліпою політично короткозорістю. Крім того поповнював часто редакторські помилки, що мали явно контрреволюційний характер. Переплутували прізвища, фальшували фотографії і картини.

Вороги народу — пише „Комуніст“ у своїй статті — давили все, не допускали на сторінки щоденника гострих політичних сигналів, не друкували, але ховали під сукно матеріяли, в яких партійні і непартійні большевики, робкори і селькори викривали троцькістівських і націоналістичних агентів, промовчували ворожі виступи в радіокомітеті. Саме завдяки цій поставі щоденника „Комуніст“ міг трапитися такий безприкладний випадок у партійній практиці, що члени партійного комітету: Гершенбайн, Ненадих і Каплан фальшували партійні протоколи, щоби покрити директора видавництва і протектора ворогів народу Штока. Редакційна колегія та партійна організація промовчали цілу низку важних фактів. Не було ні згадки про звідомлення і виміну партійних документів. Не вели теж хроніки партійного будівництва. Щоденник заповідає дальшу чистку в редакційному і партійному апараті „Комуніста“. Вона буде строгою наукою і пересторогою для партійних організацій і робітників преси. Нова редакційна колегія заповідає, що витягне всі висновки з минувшини і направить помилки попередньої управи.

ГІЯКИНТ БРУНЬКА

БУРЯ У ШКЛЯНЦІ ВОДИ.

(Настрої місяшної ночі.)

Поет почав би так:

Сиділи вони у двоє при відчиненім вікні... Пахли білі бози й розцвітались рожі в городі... Ніжними серпанками віконних занавіс ледвичутно колихав вечірній вітрець...

Останні соняшні проміння дрижали, совгаючись по віконних рямках і пестливо цілували її обуті в шовкове павутиння, ніжки...

Я почну трошечки інакше:

Сиділи вони у двоє при відчиненім вікні...

Курною великоміською вулицею переїздила магістратська поливайка і зрошуючи розпечений асфальт та запорошене каміння вулиці, збивала куряву вуличного пилу. Від змоченого асфальту йшов нудкий запах, дусив у горлі, сверлував у носі і приневолював з усіх сил здержувати нагальне пчихання...

Час до часу зашуміло дискретним шарудінням по змоченій вулиці авто, десь далеко задзвонив трамвай... У якійсь підрядній кнайпі дерся на всі голоси попсований радіовий голосник...

Перед вікнами засвітив магістратський ліхтарник довгою жердкою ґазову ліхтарню... Її прижовкаті проміння дрижали, совгаючись по віконних рямках і пестливо цілували її обуті в шовкове павутиння ніжки...

І раптом її права нога торкнула гострим кінчиком черевика широкі носи його черевиків.

— Так, Богдане, важке слово, та годі, мушу рішитися... Ми мусимо розійтись...

Його крісло нетерпляче заскрипіло. Не знати, чи з жалю, чи...

Дихавичний промінчик світла плигнув крізь вікно і згас...

— Дитинко, — у сутінках кімнати шепотом загомонів його придавлений голос, — тиж уже сорокдевятий раз говориш мені ці слова цього року.

— Цим разом говорю в останнє. Не відповідаємо собі вдачами.

— Думаю, що навпаки.

— Не жартуй, я рішилась по довгій надумі.

— По надумі? Лідо, ти справді думала?

— Прошу тебе без ніяких своїх дотепів. Дай мені виговоритись...

— Лідочко, на те хіба ніколи не будеш жалуватися... Ти завжди тільки говорила.

— Не будь злобний, бо покину тебе без прощання!... Не буду ні хвилинки довше задержуватись! Мої речі споковані...

— Кудиж ти їдеш?

— До мами.

— Чи конче знову мусітиму тебе звідти привозити?

— Привозити? Ні, не ма вже повороту!... Богдане, ти не зясовуєш собі справи...

Замовкли. Тільки мережані занавіси хитались...

Крісло знову дивно заскрипіло

— А щож я зроблю з білетами на „Вечір Моди“? — кинув він раптом знеохоченим голосом. — Я думав...

— Вечір моди?

Він кинув мовчки головою.

Вона завагалась... Не на довго.

Раптом двома вужами обвились пахучі конвалією руки довкола його шиї. Лестилась мов розпещена кітка. Уста шукали його уст.

— Скажи, — просила теплим шепотом — скажи, який ти мені костюм вибрав?... Ох, напевно!.. Скажи, не можу видержати з нетерплячки...

— Ніякий. Після цього, що ти мені сказала...

— Що сказала? — дивувалась вона, закопиливши, гей розніжнена дитина, суниці своїх уст. І, скочивши прожогом із колін, перекрутила контакт.

Яскраве світло залило кімнату.

— Що я сказала? Ти мабуть знову заснув при світлі місяця. Ось глянь! — і розсунувши серпанки занавіс, показала опецькуватий кружок місяця, що саме викотився ізза старого розхрістаного каштану. — Що сказала? Я ввійшла до кімнати, засвітила світло, а ти мені про „Вечір Моди“... Тобі щось снилося...

— Так, мабуть сорок девятий раз цього року...

— — — — — — — — — — —

І знову не пахли білі бози, не розцвітались рожі, тільки крізь вікно йшов холодний струм вечірнього воздуху, що по цілоденній задусі розпеченого асфальту кращими пахощами здавався від фіялок і білих бозів.

Вітер знову ледвичутно колихав серпанками... Крізь відхилені серпанки ховзались по віконних рямках цікаві місячні смуги до привітної темені кімнати, настирливо шукаючи своїми цілунками обуті в павутинні шовки лякеровані черевички.

Та на перешкоді стояв тепер круглоносий червоний мужеський черевик.

Войтіх Беґанек атентатчиком на полк. Коца.

Офіційний комунікат.

ПАТ оголосив такий офіційний комунікат:

Бомбовий атентат на полк. Адама Коца виконав Войтіх Беганек, мешканець села Ружополе пов. Кротошин, людина з кримінальною минувшиною. Войтіх Беганек приїхав до Варшави звідтіля до Сьвідрів Малих, де при закопуванні бомби під віздовою брамою віллі полк. Коца згинув від вибуху. Сила вибуху бомби відкинула змасакроване тіло Войтіха Беганка на кільканацять метрів від місця вибуху. Разом з Войтіхом Беганком брав участь в атентаті його брат Ян Беганек, якого з доручення слідчого судді арештували чергового дня по атентаті. При атентатчикові знайшли військову книжечку на імя Войтіха Беганка. Тотожність особи справдили й устійнили.

Слідство ввійшло у фазу подрібних і всесторонніх розслідів доказового матеріялу і вимагає низки чинностей, щоб устійнити всі умовини, що попередили виконання атентату.

Воєнна заграва на Далекому Сході.

ПЕРШІ УСПІХИ ЯПОНЦІВ.

ТОКІО, 28. 7. ПАТ. В ранішних годинах японські війська повели операції проти головної кватири 29-ої китайської армії в Сію-Ані і Нан Юані (передмістя Пекіну). В наступі японських військ помагали літаки, що вилетіли з летовища під Тіентсіном і не зважаючи на страшну бурю співпрацювали з успіхом у наступі піхоти та артилерії.

Японські війська заняли Нан-Юан і заатакували також 37-му дивізію китайської піхоти у Гсу-Котіен 20 км. на північ від Пекіну. Китайці втратили 500 осіб. Японський військовий телеграф між Тіентсіном і Пекіном перетяли китай. війська.

ЕНТУЗІЯЗМ МІЖ КИТАЙЦЯМИ ПІСЛЯ ПЕРШИХ ПЕРЕМОГ.

ШАНГТАЙ, 28. 7. ПАТ. **Китайські війська здобули Фенг-Тай і Лянг-Фанг. Ця вістка про перемогу розійшлася вмить при допомозі радіо і надзвичайних видань та викликала великий ентузіязм між китайцями.** Робітники покинули працю і вийшли на вулиці. Маніфестації припинили взагалі рух на вулицях.

По тригодинній боротьбі китайці заняли летовище в Шао-Ка-Шун на північ від Пекіну і забрали 7 літаків.

БОЇ В ПЕКІНІ

ТОКІО, 28. 7. ПАТ. Підчас боротьби в Пекіні китайські вояки обстріляли американських моряків недалеко посольської дільниці міста. Два американські моряки ранені. Японські джерела не потверджують вісток про здобуття Фенг-Тай і Лянг-Фанг китайцями. **Японці задумують висадити в повітря брами Пекіну.**

КИТАЙСЬКИЙ УЛЬТИМАТ.

Китайська преса повідомляє, що **ген. Сунгчеюан на приказ марш. Чангкайшека доручив команді японських військ ультимат з домаганням забрати до 48-ох годин японські війська з провінції Гопей. 29-та китайська армія при підтримці 9-ох літаків заняла Тунгчао, столицю автономічного уряду Гопей.**

ВТРАТИ ЯПОНЦІВ.

ТОКІО, 28. 7. ПАТ. Міністерство війни комунікує, що японські втрати від 7. до 27. липня ц. р. такі: **42 убитих і 113 ранених,** з того 17 старшин, 23 підстаршини і 115 вояків. Крім того 20 японських цивільних громадян убитих і ранених.

Алькоголь і тютюн спиняють умовий розвиток людини.

Чи це правда?

Чи справді гр.-кат. приходство в Криниці переходить в чужі руки?

Дійшли до нас звістки, що ап. адміністратор Лемківщини о. Яків Медвецький переговорює з певними світськими колами про продаж гр.-кат. приходства в Криниці, разом з садом та цілим інвентарем. Розмови на цю тему мали вестися підчас відпусту, на який — кілька днів тому — приїхав до Криниці о. Медвецький; буцім-то устійнено вже навіть ціну.

Ці вістки викликали на Лемківщині велике схвилювання, бо — як відомо — більшість тамошніх церков та парохіяльних домівок завдячує своє істнування матеріяльним пожертвам лемків, які виемігрували до Америки і звідтіль засвідчують своє привязання до рідної землі присилкою пожертв і важко запрацьованих грошей. Крім того — як відомо — нинішньому українському селянинові ніде неможливо докупити кусника землі від польського власника. Через те наші лемки просто не хотять дати віри тим поголоскам, які до решти підривають авторитет нинішнього ап. адміністратора і дають величезний новий аргумент в руки православній агітації.

Тому булоб дуже бажане, щоб у цій справі появилося авторитетне вияснення та евентуально негайне заперечення тих поголосок, якщо вони неправдиві.

Воєнна фльота Америки плине до Китаю.

МОСКВА, 28. 7. ПАТ. ТАСС повідомляє: **ДО ВЛАДИВОСТОКУ ПРИПЛИЛА ЕСКАДРА ВОЄННОЇ ФЛЬОТИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ У СКЛАДІ ОДНОГО КРУЖЛЯКА І 4-Х КОНТРТОРПЕДОВЦІВ. НА СТРІЧУ АМЕРИКАНСЬКОЇ МАРИНАРКИ ВИХАВ НА МОРЕ СОВІТСЬКИЙ КОНТРТОРПЕДОВЕЦЬ З ПРЕДСТАВНИКАМИ КОМАНДИ СОВІТСЬКОЇ МАРИНАРКИ.**

Відгомін провокаційної відозви на терені сойму.

У справі відомої провокаційної відозви, нібито підписаної Українською Парляментарною Репрезентацією та Українським Національно-Демократичним Обєднанням, яка була в дні 23. липня ц. р. предметом інтерпеляції в соймі посла Жиборського, зложив на вчорашньому засіданні сойму посол д-р Степан Біляк іменем У. П. Р. заяву, в якій на вступі навів ще раз здогадний зміст тієї таємничої відозви. Після того казав таке:

„Зміст тієї відозви має наглядно провокаційний характер, про що повинен був знати пан інтерпелянт, який зрештою міг у справі тієї відозви поінформуватися у компетентних чинників, хочби у п. директора політичного департаменту міністерства внутрішніх справ, а також у товаришів-послів з Української Парляментарної Репрезентації. Одначе пан інтерпелянт цього не зробив.

Тому в імені Української Парляментарної Репрезентації заявляю, що зміст наведеної в інтерпеляції відозви є цілковито видуманий, що подібної відозви ані УНДО, ані УПР. не підписували і не могли підписати, бо дотеперішня діяльність, рішення та заяви УПР та УНДО доказують, що вони протиставляться терористичній акції.“

Тому, що заява, зложена на пленарному засіданні сойму, згідно зі соймовим реґуляміном не могла обіймати повного насвітлення характеру відозви та її авторів, посол д-р Степан Біляк вніс незалежно від тієї заяви окрему інтерпеляцію до п. премієра, в якій вказує на провокаційний характер відозви і домагається перевести слідство, хто є дійсним її автором, тим більше, що очевидною ціллю тієї відозви було підбурити опінію польського громадянства проти українського народу.

Серед польських послів істнує загальний погляд, що пос. Жиборський дав себе щонайменше надути якійсь таємній руці

—o—

СТРАШНА ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА. СМЕРТЬ 14 ОСІБ.

БРЮСЕЛЬ, 28. 7. ПАТ. Нині рано недалеко м. Галь на полудне від Брюсселі упав на землю пасажирський літак, що курсує на шляху Ротердам—Брюсель—Париж. Літак належав до голяндської летунської лінії. Літак зовсім знищений. **У вогні згинуло 10 пасажирів і 4 особи з залоги.**

ВЕЛИКЕ СВЯТО ЄГИПТУ.

КАІРО, 28. 7. ПАТ. В четвер 29. ц. м. єгипетський король Фарук вступає урядово на трон. Король Фарук уродився 1920 р. Єгипетська конституція устійнює королівську повнолітність на 18 місячних років, що їх король Фарук кінчить 29. липня.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46. Приймаю футра до переховання літом.

— **ВЖЕ ВИЙШОВ єдиний український ремісничий порадник: ЯК СТАТИ РЕМІСНИКОМ.** Подає точні інформації про всі ремісничі школи в Польщі та дає поради при заключуванні умов про науку, при зголошеннях до челядничого і майстерського іспиту і т. п. Всі батьки, що хочуть вивчити свою дитину на ремісника повинні його мати. — ЦІНА ТІЛЬКИ 60 СОТ. Дістати можна у всіх книгарнях і в Т-ві „Праця“ ім. Ів. Левинського, Львів, Здоровля 7, II. п. 1334 3—4

— **Великий врожай винограду на Поділлі.** За обчисленнями господарських кол виноград у Заліщиках і сусідніх повітах зародив цього року в порівнанні з попереднім майже подвійно. Ціле Поділля зможе покрити запотребування усіх теренів держави. Перший заліщицький виноград появиться в продажі з початком вересня ц. р.

— **Катастрофальна посуха на Гуцульщині.** Наслідком довготревалої спеки, яка була в червні, в багатьох гуцульських громадах, особливо в Яблониці сонце спалило великі простори сіножатей і місцеве населення мусить спроваджувати пашу для худоби по високих цінах з сусідніх повітів або позбуватися худоби на зиму. Як повідомляє ПАТ, влада почала обчислювати подрібно шкоди, які потерпіли гуцули, щоби прийти їм з допомогою, заки вони випродують живий інвентар.

— **Урожай на Волині.** Цьогорічні жнива на Волині випали дуже добре і на збіжевих ринках появилося вже зерно з нового збору. В Рівному **платять за метер жита 18.50 зол., за метер пше**

вищі 20 зол. Компетентні чинники пробують вивозити збіжжа до восвідств, де збіжжа не зародило.

— **Гасло „Свій до свого" у практиці.** В селі Викоти пов. Самбір є кооп. „Відродження", а й справником Микола Яремко. Цей „свідомий" кооператор не може чомусь то жити без Мошка чи там Лейби, від яких постійно бере печиво до кооперативи, хоч у Самборі є відома наша пекарня „Ас" М. Шила. На днях заблукався до української пекарні селянин Микола Висоцький, якого справник вислав з відкритим рахунком по печиво до жидівської пекарні Лейби Жупника. А що вона приміщується в якійсь глухій вуличці, наш селянин зайшов до своєї пекарні і передав рахунок від справника М. Яремка на 20 кг. хліба, 10 разівок і т. п. Може би так О. С. К. у Самборі провірив цю справу і повчив справника, як повинен виконувати свої обовязки.

— **Не хоче розуміти по українськи.** Під таким наголовком помістило „Діло" з 18. ц. м. новинку про лікаря Обезпечальні у Ворохті д-ра Маєра, який не приняв посвідки управи оселі Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчительства" у Ворохті, що виставила свому службовикові Миколі Мудрейкові. Згаданий лікар д-р В. Маєр з Ворохти надіслав спростування в польській мові того змісту, що недужого М. Мудрейка оглянув і записав ліки вияснюючи йому, що по українськи не вміє читати і тому „не може ствердити, чи належаться йому чинитьби". Отже лікар д-р В. Маєр сам стверджує у свому спростуванні, що не міг виконати якслід усіх своїх обовязків, бо не вміє читати по українськи. Чи це не дивогляд, що в суспільній обезпечальні у Ворохті нема ніодного українця лікаря чи урядовця, який поладнував би такі справи.

— **Краєва хроніка.** До львівського шпиталю привезли 28-літню Павлину Стриковську з Топорова радехівського повіту, яку в часі суперечки порізав її чоловік, завдаючи їй ножем кільканацять ран. — У Пробіжній пов. Копичинці пятьох селян підчас суперечки за шкоди в полі побило і порізало косами селянина Фелікса Снятовського, так, що він незабаром помер. — В Мислові калуського повіту 5-літній Микола Тустан повісився в стодолі зі страху перед карою, якою загрозив йому батько за курення папіросок під оборогом сіна.

— **Крівава пімста авантурників.** В однім ресторані у Перемишлі пило кількох молодих робітників і челядників. Опісля перейшли до іншого ресторану при вул. Міцкевича, де дійшло до авантури з транспортовими робітниками, які хотіли розділити пяниць, бо вони почали між собою бійку. З пімсти авантурники побили транспортових робітників за встрявання до їх справ. Один з авантурників Й. Хімко пробив ножем 40-літнього робітника залізничих маґазинів Дзюбу, який згинув на місці. Вбитий осиротив жінку і троє дітей. Поліція арештувала авантурників.

— **Більше жінок ніж мужчин у Польщі.** За останніми обчисленнями в Польщі є 1 міл. 61 тисяч жінок більше ніж мужчин. По містах ця перевага до 524 тисяч, по селах 537 тис. Найцікавіше є відношення жінок до мужчин у віці від 15 до 49 літ. На 100 мужчин припадає 111 жінок.

— **Пожежа.** Містечко Вижниця над Черемошем, по румунському боці, сталось жертвою грізної пожежі. На поміч прибула пожежна сторожа з галицьких Кут і причинилась до згашення вогню. Згоріло кільканацять домів.

— **Поклади залізної руди** відкрили в селі Забєндза тарнівського повіту. Фахівці ствердили, що склад заліза доходить місцями до 60 прц.

— **Трагічна смерть у ріці.** До Мощениці під Новим Санчом приїхав на літнище суддя городського суду в Новгородку, Ян Вонхала і скупався в ріці Дунайці. Після купелі завалився під ним підмулений беріг і суддя впав у глибоку воду, з якої добули вже неживого.

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в Адміністрації „Діла" дальше: Дмитро Величко, Варшава, зол. 5.—; мгр. Антін Луцький, Старий Самбір, зол. 5.—; Леонтія Пилипець, Яструбків, зол. 5.—; Районова Молочарня, Чехи, зол. 10.—; робітники Районової Молочарні в Чехах, зол. 5.—; Д-р мед. Н. Білик, Прага, 200 кч. (зол. 36.10) і звертається зі закликом до всіх тих, котрі колинебудь і денебудь самі на собі пізнали, що значить допомога для студента в невідрадному положенні. — Нині виказуємо зол. 66.10, а разом зложено досі на фонд допомоги українській академічній молоді в Адміністрації „Діла" 1028.70 зол

— **Волить смерть ніж волю.** В тарнівськім окружнім суді відбулася розправа проти 22-літнього Мошка Мета за те, що авантурувався в бюрі начальника суду в Ропчицях, коли випустили його із слідчого арешту. Обвинувачений оправдувався, що його хотіли випустити на волю майже голого, задержавши йому вбрання. Заявив при цьому, що у вязниці йому дуже добре і він хотів би сидіти якнайдовше, бо має там що їсти, а на волі голодує, будучи безробітним. Вкінці просив, щоб дали йому найвищу кару. Коли оголошено присуд на 7 місяців вязниці, засуджений зробив авантуру і зажадав бодай 7 літ вязниці.

— **Зброя в ріці.** При регуляції ріки Уйстя під Рівним знайшли скоростріл і 20 звичайних крісів російського походження. Без сумніву це залишки із світової війни.

— **В большевицькому раю.** Совітська преса нарікає на недостачу товарів навіть у найбільших столичних крамницях. В Москві годі купити ниток, панчіх, навіть ґузиків та інших дрібниць. На провінції ще гірша біда. Контроля переведена по більших провінціональних містах виказала жахливе положення. У 518 харчевих крамах нема від довшого часу соли, у 185 склепах не видати цукру ні чаю. Інших товарів першої потреби дуже мало. Перед крамницями нарід стоїть у хвостах. Одночасно державна контроля в 35 торговельних підприємствах виявила зловживання на суму 107 міліонів рублів.

— **Кости мамута.** Підчас земних робіт під Гродном у долині Німану добули з верстви намулу кости мамута. Збереглися добре особливо хребтові крути. Дальші розкопи ствердили поклади брунатного вугля, лігнуту, з відтисками ростинности. Справою занялися геольоги.

— **Страшна спека панує в Румунії.** Найвищу температуру стверджено в околицях Констанци над Чорним Морем. Багато людей стало жертвою мозкового удару. Населення ховається в ліси.

— **Совітський генерал утік за кордон.** Велику сензацію викликала втеча команданта червоних військ на Кавказі, ген. Левандовського. Його арештували недавно під закидом, що не давив енергійно сепаратистичного руху на Кавказі. Перевезений до Тифлісу він утік за кордон і забрав зі собою важні військові документи. Тепер Москва дуже боїться оголошення тих документів.

— **Великий пливацький осяг.** Совітський поручник Девяткин переплив 30 км. морем з Ленінграду до Кронштадту в часі 9 годин. Плив нормально, не кладучися на плечі. Підчас плавби Девяткина живили із човна, яке його супроводило, булїоном, какао і котлетами з курки. До мети він доплив у добрій формі.

— **Нагла смерть в авті спричинила смерть від авта.** Бельгійський капіталіст Макерс помер нагло від серцевого удару, коли вів самохід. Авто змінило нагло напрям і впало на хідник, убиваючи одного прохожого та ранячи трьох інших. Тіло Макерса що мав 72 роки, звисало на кермі ушкодженого самоходу.

— **Незвичайну операцію** переведено на однім вояку еспанської червоної армії. Мале гарматне стрільно попало в нього і залишилось під серцем у плечах. Тому, що при операції стрільно могло вибухнути, покликано експерта від артилерії і при його асисті добули кулю. Операція вдалася, хоча хірурги не мали великої надії.

З кіна.

КІНО „СТИЛЕВЕ": „РОМАН У БУДАПЕШТІ" та ревія.

На екрані цього кінотеатру йде незвичайно мила комедія австрійської продукції, яка недавно зійшла з екрану одного з більших львівських кін. Дотепний сценар, жива та вигадлива акція й мельодійна музика складаються на дуже приємну цінність.

На сцені виступає четвертий уже місяць під ряд ревієвий ансамбль Реф-Рена. Довга гостина цієї групи на дошках „Стилевого" доказує, що цікаві й зручно складені програми можуть справді довший час бавити публику. Сам літературно-мистецький провідник В. Борунський та знаменита пісенькарка Ріта Конажевська — це акторигмистці у свому ревієвому жанрі.

В останній програмі подобалася найбільше стилева, танкова креація Р. Конажевської „Морфіна", незвичайно дотепний скетч „Кароль" та балетна пара Ґена й Юрій Слави. Фінал надто шабльоновий.

Провід ревії заповідає виступи балетної трупи К. Островського, який 1. серпня вертається зза кордону.

Публики, не зважаючи на гарячу пору та огірковий сезон — повно. (ет.)

КІНО „АТЛЯНТІК": „ТІНИ МИНУВШИНИ" і „ГОЛІВУД".

Обі фільми Парамавнт-у зовсім цікаві. „Тіни минувшини" це сензаційно-кримінальна історія крадежі дорогоцінного брилянту на пароплаві та його віднискання. „Голівуд" представляє в дуже цікавий спосіб закулісове життя колишніх зірок німої фільми та їх злидні нині. Обі фільми гепі-енд-ові, як цього вимагає літня пора.

—o—

Спортові [illegible]

Дмитришин, знаменитий чільник нападу Чуваю (Перемишль), українець з походження, перейшов до Варшави і гратиме у Варшавянці.

Америка — Англія 4:1. Ситківкові змагання за чашу Дейвіса виграла Америка, як було до передбачення. Одинокий пункт для англійців здобув Остін, перемагаючи американського поляка Паркера-Пайковського. Таким чином чаша Дейвіса знову вертається по 10 роках до Америки.

Сінделяр і Тольді, два копуни (австрієць і мадяр) грають у фільмі під наголовком „8:1".

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Володислав Ковальчук: ІНСЦЕНІЗАЦІЇ ВИБРАНИХ ТВОРІВ ІВАНА ФРАНКА. Львів, 1937. Накладом Т-ва „Просвіта". Стор. 48, ф. 8°.

Василь Пачовський: ІВАН МАЗЕПА. Життя й діяльність в приводу 250-ліття вибору гетьманом з додатком гетьманового вірша „Всі спокою щире прагнуть". Львів, 1937. Накладом Т-ва „Просвіта". Стор. 48. ф. 8°.

У СТОЛІТТЯ РУСАЛКИ ДНІСТРОВОЇ. Ювилейна одноднівка. Накладом філії Т-ва „Просвіта" в Золочеві. Стор. 18. ф. 8°.

ЯК СТАТИ РЕМІСНИКОМ. Про науку у промислових школах і терміні та про челядничі і майстерські іспити. Львів 1937. Накладом Т-ва „Праця" ім. ів. Левинського. Стор. 52, ф. 16°.

ЖУРНАЛИ.

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ, орган У. Т. Т. Львів, липень 1937. Р. XIII. Ч. 5. Зміст: Нова церква у Львові. — Інж. П. Фрашко: Скло як конструкційний матеріял. — Інж. О. Онисько: Рентовність калькулюйте графічно! — Азбука організаційної науки. — Д-р П. Герасименко: Методи визначення евстопітичного зерна і ріст зерна у деяких сталях. — Технічно-господарський огляд. — Звіти і рецензії. — Нові книжки. — З життя У.Т.Т.

ВІДРОДЖЕННЯ, ілюстрований журнал українського протиалькогольного й протинікотинового руху. Львів, липень-серпень 1937. Р. X. Ч. 7-8.

УЧИТЕЛЬСЬКИЙ ГОЛОС. Ужгород, липень-серпень 1937. Р. VIII. Ч. 7-8.

КАЛОСЬСЕ, беларускі літаратурна-навуковы часопіс. Вільня 1937. Год III. кн. 3 (12)

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ВОРОХТА:
29. VII. Ой не ходи Грицю.
30. VII. ?
31. VII. Довбуш.

З Ворохти їде театр до Жаб'я. Театр ім. І. Тобілевича прийняв до постановки одну з конкурсових пєс п. з.: „Орлеки". Ця пєса змальовує життя Гетьмана України Пилипа і його сина Григора Орлика на еміграції у Франції.

ВЕЛ. ТЕАТР — нечинний.

КІНА.

АПОЛЬО: „Тітка Карла".
АТЛЯНТІК: „Тіни минулого", „Голівуд".
ВАНДА: „Ада, це не лицює", „Хліб наш насущний".
ҐРАЖИНА: „Чоловіки до вибору", „Ванесса".
ЕВРОПА: „Двоє з товпи", „Любе дівча".
КАСІНО: „Острів у вогні".
КОПЕРНИК: „Мельодія закоханих сердець".
МАРУСЕНЬКА: нечинне
МЕТРО: „Відень — місто моїх мрій", „Жінка без маски".
МІРАЖ нечинне.
МУЗА: „Детектив Олеве Гарфільд", „Королівство за поцілуй".
ПАЛЯС: „12-тисячний дітвак".
ПАКС: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „2 дні в раю".
СВІТ: „Останній могіканин" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Роман у Будапешті" і ревія „Що чувати?"
ТОН: „Боротьба з двійником".
УТІХА: „Забутий чоловік" і ревія.
ХИМЕРА: „Цирк на кораблі", „Пат і Паташон".

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Бельгія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 29. липня, 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. муз., 17.00 Вальси, 18.00 Оперет. мельод., 19.20 Солісти; БІЛГОРОД 18.00, 20.30, 21.00 Орх., 20.00 Нар. пісні, 21.30 Камер. муз., 22.20 Розр. муз.; БУДАПЕШТ 13.30 Орх. балялайок, 17.00 Циган. муз., 17.55, 18.00 Пісні народн. 18.35, 19.00 Орх., 21.40, 22.00 Сальон. муз., 23.15 Циган. муз.; ВІДЕНЬ 13.10 Симф. муз., 17.30 Спів. речит., 19.25 Легка муз., 22.20, 23.00 Розр. муз.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Музика, 16.00 Розр. конц., 18.00 Пісні й арії, 19.00 Муз. передвечір. авдиц., 22.30 Нічна муз., 23.00 Танк. муз.; КОШИЦІ 18.00 Для Закарп.; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт. 19.00, 20.40 Розр. муз., 22.10 Вокаль.-інструм. конц., 23.30 Танк. муз.; МІНХЕН 16.15 Солісти, 17.15, 17.55, 18.00 Розр. муз., 19.00, 20.00 Оперет. муз., 21.10 Літерат.-муз. авдиц.; ПРАҐА 20.25 Форт. твори; РАДІО ПАРІ 16.15, 14.45, 15.45, 19.03 Співоч. речіт., 19.30 Форт. речіт., 19.45 Вокаль. конц., 20.00, 21.00 22.00 „Норимберські співаки" — оп. Вагнера; РИМ 17.15 Танкова музика, 20.40 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Мефістофель" — оп. Бойта.

Пятниця, 30. липня, 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. муз. 17.00 Давня італій. муз.; БІЛГОРОД 18.00. 19.00 Орх., 22.20 Нар. муз.; БУДАПЕШТ 22.10 Джез муз., 23.00 Циган. музика; ВІДЕНЬ 17.35 Пісні і арії, 19.05, 20.00, 21.00 Фестіваль із Зальцбурга — „Чародійний флет" — оп. Моцарта, 22.20, 23.00 Танк. муз.; ДАЙШЛЯНДЗЕНДЕР 12.00 Конц. з нагоди радієвої виставки. 15.00 Дитячий хор, 16.00 Розр. конц., 18.30 Орх., 19.00 Вес. муз., авдиц., 20.10, 21.00 Марші і вальси, 22.35, 23.00 Розр. і танк. муз.; КОШИЦІ 18.00 Для Закарп.; МІЛЯНО 17.15 Форт. речіт., 19.00, 20.40 Розр. муз., 21.00, 22.00 Вокаль.-інструм. конц., 23.15 Танк. муз.; МІНХЕН 16.15, 17.30, 18.00 Розр. конц., 19.05, 20.00, 21.00 „Весілля Фіґара" — оп. Моцарта; ПРАГА 19.40 20.00 Попол. концерт, 20.35 21.00 „Фавст" — симф. Ліста; РАДІО ПАРІ 13.15, 17.30, 19.15 Співоч. речіт., 16.00, 17.45 Камер. конц., 19.30 Скрипк. речіт., 19.45 Вокаль. конц., 20.30 Хор празьких учит., 21.00, 22.00 Конц. пісенькарів, 23.00, 24.00 Нічний конц.; РИМ 17.15 Танк. муз., 20.40 Розр. муз., 21.00 Форт. речіт., 22.00 Розр. муз., 22.45, 23.30 Танкова музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 29. липня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з плит; 7.00 Ран. денник; 7.10 Музика з плит; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. денник; 12.15 Плити Штравса; 12.25 Військ. орх. з Катовиць; 13.55 Легка музика з пл.; 14.50 Спорт. порадник; 14.55 Львів. біржа; 15.00 Плити; 15.35 Львів. біжучі вістки; 15.45 Госп. вістки; 16.00 „Туру-каду" опов. для дітей; 16.15 Нар. шлеські пісні — хор; 16.40 В таборі — гутірка; 16.55 III. симф. Бетовена пл.; 17.50 Спорт. порадник; 18.00 „Життя на новаа" гутірка, 18.10 Плити; 18.30 Загальна скринька; 18.40 Завтр. програма; 18.45 Льокаль. спорт. вістки; 18.50 Актуальна гутірка; 19.00 Театр уяви: „Стара казка"; 19.40 Авт. гутірка; 19.50 Спорт. вістки; 20.00 Легка і танкова музика з Вильна; в перерві 20.45 Веч. денник і Хлібороб. вістки; 21.45 Говорена повість: „Вакації"; 22.00 Скрипк. речіталь; **22.30 Еспанські пісні — Евг. Зарицька;** при форт. Т. Серединський; 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси і метеор. комун., 23.00 Танк. музика з пл.; 24.00 Концерт орх.

Пятниця, 30. липня, 1937.

6.15 Ран. пісня. 6.18 Руханка, 6.38 Муз. з пл., 7.00 Ран. ден., 7.10 Муз. з пл., 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. ден., 12.15 Плити, 12.20 Комун. Львів. Хлібороб. Палати, 12.25 Орх. мандолін., 13.55 Лег. муз. з пл., в перерві 14.03 Гутір „Вже найвищий час", 14.35 Скринька для дітей, 14.55 Львів. біржа, 15.00 Плити. 15.35 Львів. біж. вістки, 15.45 Господар. вістки, 16.00 Розмова з недужими, 16.15 Афоризми про жінку — форт., 16.45 Репортаж, 17.00 Лег. камер. муз., 17.50 Ловецька гутір., 18.00 Турист. інформ., 18.05 Скрипк. речіт., 18.30 Робітничий відчит, 18.40 Завтр. прогр., 18.45 Льок. спорт. вістки, 18.50 Актуаль. гутір., 19.05 „Зачарований флет" — оп. Моцарта з Зальцбурга, в перерві 20.15 Вечірн. ден. і спорт. вістки, 22.05 Говорена повість: „Вакації, 22.20 Танкові пл., 22.50 Остан. вістки вечір. ден., огляд преси і метеорол. комунік., 23.00 Танк. муз. з дансинґу, 24.00 Конц. орх.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 28. липня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·33, 88·90. Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.28·50—5.26·00. Фльорени гол. 292·97—291·25, Франки фр. 20·00—19·75, Франки швайцарські 121·80—121·00, Фунти англ. 26·43—26·27, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·50—17·50, Кор. дан. 117·99—117·15, Кор. норв. 132·78—131·80, Корони шв. 135·28—135·30, Ліри італ. 23·70—22·30, Марки фінлянд. 11·08—11·20, Марки нім. 142·50 — 139·50, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·29—26·00, Марки нім. срібні 150·50 147·50

Акції.

Банк Польський 102·00. Цукор варш 31·00. Норблін 60·00, Островець 26·25.
Тенденція вдержана.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 55·00. 3 пох. інв. 1 ем. 66·50, серія ненотована, 3 пох. інв. 2 ем. 65·50, серія ненотована, 4 прем. дол. 38·50, 4 проц. консолід. 55·75, 55·50, 55·25, 55·90, два ост. дрібні.

Збіжжя.

Львів, дня 28. липня 1937

Пшениця одностайна черв.	24·25—24·50
Пшениця збірна червона	24·25—24·55
Пшениця одностайна біла	25·00—25·20
Пшениця збірна біла	24·25—24·55
Жито шт. I.	21·50—21·75
Жито шт. II.	21.00—21·20
Ячмінь паст.	18·25—18·50
Ріпак озим.	49·50—50·00
Мука пшен. разова до 0·95 %	27·75—28·00
Висівки житні	14·00—14·25
Висівки пшеничні грубі	15·00—15·25
Висівки пшеничні середні	14·75—15·00
Висівки пшеничні міалкі	15·75—16·00

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 28. липня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак.	2·80 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця	3·00—3·10 зол.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко вдержана, на яйця знижкова.

Ширіть наш часопис!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винайм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.